

HLAVNÍ TÉMA

PRÁVO BYDLENÍ PO ZÁNÍKU MANŽELSTVÍ

Tento článek se věnuje úpravě práva bydlení po zániku manželství. Právo bydlení manžela vzniká v případě, kdy jeden z manželů má výhradní právo k obydlí manželů, zejména v případech, kdy je výlučným vlastníkem předmětného bytu či domu.

Úvodem připomínám, že institut práva bydlení je vymezený v ustanovení § 744 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“) a vztahuje se na případy, kdy manželé společně bydlí v domě nebo bytě, k němuž má jeden z manželů výhradní právo umožňující v domě nebo bytě bydlet a jedná se o právo jiné než závazkové. Nejčastěji jde o situace, kdy jeden z manželů je výlučným vlastníkem domu nebo bytu, a druhému pak vzniká právo bydlení, a to po splnění zákonných podmínek, jak byly uvedeny a rozebrány v minulém článku.

Právní následky spojené s právem bydlení při zániku manželství se liší podle toho, zda došlo k zániku manželství rozvodem nebo smrtí jednoho z manželů. Pro zjednodušení ponechávám stranou méně obvyklé situace, jako jsou prohlášení manželství za neplatné dle § 680 a násl. o. z., případně změnu pohlaví dle § 29 o. z.

Právo bydlení po zániku manželství smrtí jednoho z manželů

V případech zániku manželství smrtí jednoho z manželů je zásadní, který z manželů zemřel. Smrt manžela, kterému svěřeno právo bydlení, vede sice k zániku jeho práva bydlení, avšak na postavení druhého manžela, který má k obydlí výhradní právo umožňující bydlení, se samozřejmě nic nemění. Z hlediska právní praxe zde tak žádné komplikace nenastávají.

Naproti tomu posouzení situace manžela s právem bydlení po smrti manžela s výhradním oprávněním k obydlí je výrazně složitější a pro praxi významnější.

V souladu s ustanovením § 767 odst. 1 o. z. v takovém případě právo bydlení zaniká, neboť bylo odvozeno od zaniklého práva druhého manžela. Tato skutečnost má pro pozůstalého manžela zcela zásadní dopad, neboť on v tuto chvíli ztrácí oprávnění užívat obydlí, ve kterém měl se zesnulým manželem rodinnou domácnost.

Pro zmírnění tohoto dopadu na pozůstalého vymezil zákonodárce dvě zásadní výjimky, kdy zánik práva bydlení nenastává, přestože zemřel manžel s výhradním oprávněním k obydlí manželů.

První výjimku představuje přechod výhradního práva k obydlí na pozůstalého manžela, které typicky nastává v případě přechodu vlastnického práva k předmětnému bytu či domu na základě dědění. Ustanovení § 767 odst. 1 o. z. výslovně uvádí, že právo bydlení zanikne, pokud výhradní právo přešlo na jinou osobu než na pozůstalého manžela. V takovém případě pozůstalému manželovi zůstává právo bydlení, ovšem již nikoli dle ustanovení § 744 o. z., ale vycházející přímo z výhradního práva k obydlí získaného dědáním. Mění se tak pouze právní důvod bydlení pozůstalého manžela.

Na tomto místě je nutno poukázat na určitou terminologickou nepřesnost, kdy ustanovení § 767 odst. 1 o. z. uvádí, že právo bydlení nezaniká, což ovšem není zcela přesné. Právo bydlení, tedy míněno jako institut upravený v § 744 o. z., zaniká, ovšem pozůstalému manželovi zůstává právo bydlet na základě jiného právního důvodu. Smysl ustanovení je nicméně zřejmý.

Je otázkou, zda toto ustanovení není nadbytečné, kdy v případě získání výlučného vlastnictví k předmětnému bytu či domu je právo bydlení pozůstalého manžela zřejmé. Toto ustanovení však má svůj význam, může hrát roli např. v případě, kdy po provedeném dědickém řízení získá pozůstalý manžel pouze spoluvlastnický podíl na předmětném domu či bytu a zbytek se stane vlastnictvím třetí osoby či osob.

Číst více na www.pravniprostor.cz
JUDr. Jana Tomešová | advokátka, Advokáti Písek

Na právním portálu Právní prostor.cz naleznete v nejbližších 14 dnech i tato témata:

Ochrana osobních údajů v personální praxi

Tvorba a publikace judikatury

Práva a ochrana věřitele s nevykonatelnou pohledávkou

Možnosti omezení koncentrace vlastnictví médií

WWW.PRAVNIPROSTOR.CZ

MONITOR STAVEBNICTVÍ

ZJISTĚTE VÍCE

STRUČNĚ

KDYŽ VYHOŘÍ ADVOKÁT

V rámci Soudcovské unie probíhají seriózní diskuze o prevenci syndromu vyhoření soudců. Osvícení předsedové soudů vyhořelé soudce netrestají, ale snaží se je motivovat například tím, že jim přidělí jinou agendu či pomáhají zorganizovat změnu soudcovy prostředí, tedy nejčastěji změnu soudu.

[celý článek](#)

APLIKAČNÍ PROBLÉMY ZÁKONA O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH

Ve svém příspěvku bych se chtěl zaměřit na základní otázky týkající se různých druhů akcií a podílů a s tím související posuny v korporečním právu. Od roku 2014 není v korporečním právu patrně žádné jiné téma či institut, který by prošel radikálnější vývojem, a to především názorovým. Došlo k obrovskému posunu v nahlížení na možnosti, jakým způsobem lze vytvářet různé druhy podílů a akcií.

[celý článek](#)

VYDĚDĚNÍ

Vydědění je pojem občanského práva, konkrétně z oblasti práva dědického, jímž se rozumí jednostranný projev vůle zůstavitele učiněný v zákonem stanovené formě, kterým zůstavitel vyloučí nepominutelného dědice z jeho práva na povinný díl či jej v tomto právu zkrátí (tedy zmenší objem majetku a práv, která nepominutelnému dědici po smrti zůstavitele připadnou).

[celý článek](#)

OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ PŘI ZPRACOVÁNÍ INFORMACÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU

Ochrana osobních údajů není novým tématem, poměrně nová je pouze jeho právní úprava nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), dále jen „GDPR“, které nabylo účinnosti již 25. 5. 2018.

Nejedná se o revoluci, nýbrž o evoluci v ochraně osobních údajů. Změny nejsou tolik rozsáhlé, jak by se mohlo podle množství publikovaných příspěvků, nejen v odborných médiích, zdát, nicméně existují oblasti, do kterých GDPR přináší zcela novou úpravu, která samozřejmě není prověřena praxí, a už vůbec s tím spojené problémy neřeší judikatura. V takovém

případě je třeba zavést novou praxi založenou na argumentaci doktrinárního výkladu. Tento článek se bude zabývat právě jednou z výše uvedených oblastí, a sice zpracováním osobních údajů pocházejících z veřejného sektoru. Nejdříve se stručně seznámíme s pojmem informací veřejného sektoru a rozdělíme si je na jednotlivé typy pro potřeby tohoto článku. V následující části si vložíme, proč je zpracování informací veřejného sektoru oblastí, do které GDPR přináší novou úpravu, a jaké praktické problémy (povinnosti správce) jsou s tím spojeny. Podstatnou částí článku pak bude argumentačně odůvodněný návrh praktického řešení uvedených problémů. V závěru poté navržená řešení shrneme.

Za informace veřejného sektoru se považují informace, se kterými veřejné instituce pracují,

zejména ty, které v rámci veřejného sektoru vznikají (např. rozhodnutí správních orgánů, územní plány, statistická data, seznamy nemovitých věcí, osoby oprávněné jednat za právnické osoby, apod.). Tyto informace jsou poskytovány veřejnosti zejména z důvodu práva na kontrolu činnosti veřejné správy. Dále jsou zveřejňovány informace výrazně usnadňující (prakticky umožňující) právní styk (např. informace zveřejňované v obchodním rejstříku, nebo v katastru nemovitostí). Posledním důvodem poskytování informací veřejného sektoru veřejnosti je jejich komerční využití pro usnadnění podnikání (např. ekonomické ukazatele, statistické údaje, apod.), ale i pro podnikání samotné (spočívající v nabídce výsledků zpracování informací veřejného sektoru).

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Bc. Adam Ptašník, Ph.D. | Ústav práva a technologií PF MU

JUDIKATURA

ÚSTAVNÍ SOUD UPRAVIL PROTIKUŘÁČKÝ ZÁKON

Plénium Ústavního soudu (soudce zpravodaj Pavel Rychetský) částečně vyhovělo návrhu skupiny senátorů na zrušení některých ustanovení zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (pozn. mediálně známý jako tzv. protikuřácký zákon), a zrušilo ke dni vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů v § 3 odst. 2 písm. d), § 11 odst. 2 písm. d), § 36 odst. 1 písm. b) a k) slovo „převážně“ a v § 19 slova „svoje nebo“. Ve zbylé části byl návrh zamítnut.

Skupina 20 senátorů navrhla Ústavnímu soudu zrušení celé řady ustanovení zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Napadená ustanovení navrhovatelka sdružila do sedmi okruhů a v jim odpovídajících sedmi oblastech považovala úpravu obsaženou v předmětném zákoně za neústavní, rozpornou zejména s lidskou svobodou, ochranou vlastnictví a právem podnikat (blíže k argumentaci stěžovatelky viz zejména body 4 až 10 nálezu).

Ústavní soud se nejprve zabýval cílem zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Jeho přijetím a naplňováním byla sledována ochrana zdraví (zaručená ze strany státu čl. 31 Listiny základních práv a svobod), potažmo i života (čl. 6 odst. 1 Listiny), zvláštní ochrana dětí a mladistvých i ochrana těhotných žen (čl. 32 i čl. 6 odst. 1 Listiny). V širších souvislostech lze smysl zákona pak spatřovat i ve zlepšení životního prostředí (čl. 35 odst. 1 Listiny) a snížení výdajů státu v oblasti zdravotnictví a bezpečnosti. Zákonem sledované cíle jsou tedy legitimní a v obecné rovině slouží také k uskutečnění mezinárodních závazků České republiky.

Poté Ústavní soud podrobil věcnému přezkumu soulad jednotlivých napadených ustanovení s ústavním pořádkem a dospěl k několika závěrům.

[celý článek](#)

ODŮVODNĚNÍ EKONOMICKY NEVÝHODNĚHO PRODEJE

Pokud se obec při prodeji obecního majetku rozhodne nevyužít ekonomicky nejvýhodnější nabídku, musí být tento postup odůvodněn. Zákon o obcích ale nestanoví formu takového odůvodnění.

Ve sporu sp. zn. 3 As 302/2016 Nejvyššímu správnímu soudu stačilo, že byli s relevantními okolnostmi a důvody seznámeni v době rozhodování obce připisem relevantní aktéři.

Existenci legitimních důvodů, pro které se obec rozhodne odchýlit od ekonomicky výhodnější nabídky nelze dokládat až ex post v soudním řízení. A ačkoliv je žádoucí, aby byly tyto důvody zachyceny například v podkladech pro rozhodnutí nebo ideálně přímo v textu usnesení, je zcela dostatečná znalost relevantních okolností a důvodů pro postup obce před vydáním předmětného rozhodnutí – což bylo dokázáno chováním aktérů a datovanými přípisy. V daném případě důvodem, proč byl pozemek prodán obyvatelce obce nebyla diskriminace obyvatel jiných obcí (jak namítal stěžovatel), ale to, že nabyvatelka vlastnila pozemky s pozemkem sousedící, na jejich vyčištění vynaložila nemalé finanční prostředky a měla špatné sousedské vztahy se stěžovatelem, které by prodejem jen eskalovaly. Vzhledem k tomu, že stěžovatel tyto důvody nevyvracel, soudy je považovaly za legitimní, a to i přes jejich absenci v textu usnesení.

[celý článek](#)

ROZHOVOR

ROMAN FIALA

Na letošním ročníku odborného kongresu Právní prostor přednášel JUDr. Roman Fiala, místopředseda Nejvyššího soudu ČR, na téma týkající se osobnosti soudce. Jaký by měl tedy soudce být a jaké výzvy tato práce přináší? Máme kvalitní zástupce justice? To vše se dočtete v následujícím rozhovoru.

Na letošním ročníku kongresu Právní prostor jste přednášel na téma „Jak se zamýšlet nad osobností soudce“. Existuje správná odpověď?

Každá odpověď, na takovou otázku, dává smysl jen v místě a čase. Teprve pojmenování dnešního světa, jeho problémů, potřeb a směřování může být východiskem pro formulaci požadavků na osobnost současného soudce.

Během přednášky jste mluvil také o tom, kdo je a kdo má být soudcem. Kdo jím tedy je a kdo jím má být?

Tak jako neexistuje ideální člověk, neexistuje ideální soudce. Každá společnost si vytváří ideální archetypy některých společenských rolí. Soudce mezi ně patří. Je to role, u které se důraz klade nejen na odborné, ale současně i na osobnostní kvality člověka. Soudci by se takovému ideálnímu archetypu měli snažit blížit. Zdůrazňuji slova „měli by se snažit“. Dokonalost není z tohoto světa.

Jak se pozná, zda se člověk hodí na soudcovskou funkci? Je výběrové řízení dostačující ke zjištění, zda na to člověk má či nemá?

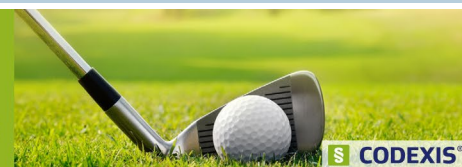
pokračování na straně 3

CODEXIS® GOLF TOUR 2018

10. 9. 2018

NOVAVOICE CUP, Golf Park Slapy

www.codexisgolf.cz

CODEXIS®

NOVELA ZÁKONA O ORGANIZACI A PROVÁDĚNÍ SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Dne 31. 5. 2018 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 92/2018 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Těmi jsou zákon o daních z příjmů, zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zákon o státní sociální podpoře, zákon o rozpočtových pravidlech, zákon o nemocenském pojištění či zákon o Úřadu práce České republiky.

Dle důvodové zprávy novela reaguje na situaci vyvolanou četnými novelizacemi základních právních předpisů z oblasti sociálního pojištění realizovanými v první polovině minulého roku. Legislativní proces odpovídajících návrhů zákonů byl záležitostí relativně krátkého časového období, kdy byly jednotlivé návrhy projednávány a schvalovány prakticky souběžně. To zapříčinilo, že nebylo možné na jejich jednotlivé změny adekvátně reagovat v návrzích ostatních. Nebylo totiž jisté, které ze změn budou přijaty, případně s jakou účinností, a které nikoliv. Došlo tak k jisté disharmonii jednotlivých změn, které na sebe adekvátně nenavazovaly. Dle zákonodárce sice tato legislativně-technická nedopatření nebyla zásadní povahy v tom smyslu, že by ohrožovala nároky pojištěnců či samotné provádění sociálního pojištění, přesto s sebou v praxi přinášely nejistotu stran aplikace dotčených norem a pochyby o jejich skutečné podobě. Proto si tento neutěšený legislativní stav zasloužil zákonodárcovu pozornost a snahu zmíněná nedopatření narovnat. A to je primárním cílem právě publikované novely.

Ta má, a to na základě vyhodnocení zmíněných již schválených a publikovaných zákonů v jejich vzájemném kontextu, napravit uvedená legislativně-technická nedopatření vzniklá v průběhu legislativního procesu. Takovými jsou například chybné odkazy, vložení duplicitně označených ustanovení, časový nesouhlas nových ustanovení či terminologická nedůslednost. Žádná ze změn nemá představovat věcnou změnu, všechny mají být charakteru toliko upřesňujícího, legislativně-technického a formulačního tak, aby bylo bezesbýtku učiněno zadost původním záměrům zákonodárce.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

NOVELA DAŇOVÉHO ŘÁDU

Dne 5. 6. 2018 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 94/2018 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Těmi jsou notářský řád, zákon o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, zákon o advokacii, exekuční řád, zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a nakonec zákon o auditorech.

Pro oblast mezinárodní spolupráce při správě přímých daní je v rámci evropského práva základním předpisem směrnice 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní, tedy tzv. „DAC“ – Directive on Administrative Cooperation. Ta byla již několikrát novelizována, přičemž její prozatím poslední novelu představuje směrnice 2016/2258, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o přístup daňových orgánů k informacím pro boj proti praní špinavých peněz (tzv. „DAC 5“). Jejím účelem je umožnit správcům daně pro zajištění kontroly fungování správní spolupráce podle DAC ze zákona přístup k mechanismům, postupům, dokumentům a informacím získávaným pro účely boje proti praní špinavých peněz. Také tuto směrnici mají členské státy, a tedy i Česká republika, povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu. A to je důvod, proč byl přijat právě publikovaný novelizační zákon.

Ten své účinnosti nabyl dnem 5. 6. 2018.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

NOVELA NAŘÍZENÍ O INVESTOVÁNÍ INVESTIČNÍCH FONDŮ A O TECHNIKÁCH K JEJICH OBHOSPODAŘOVÁNÍ

Dne 5. 6. 2018 bylo ve Sbírce zákonů publikováno pod č. 97/2018 Sb. nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 243/2013 Sb., o investování investičních fondů a o technikách k jejich obhospodařování, ve znění pozdějších předpisů.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

ČLÁNEK

TYPICKÉ CHYBY V ÚZEMNÍCH PLÁNECH, ILUSTROVANÉ NA NAŠICH PŘÍPÁDECH

Územní plán je základní koncepční dokument každé obce, který přitom musí sladit požadavky stovek subjektů a nikdy se proto nemůže zalíbit všem. Je to ze své podstaty náročná práce, kde si každé chyby zpracovatele nebo pořizovatele může někdo všimnout, upozornit na ní a ve výsledku ji napadnout žalobou u soudu. V tomto textu na konkrétních případech ilustrujeme nejčastější vady územních plánů, kvůli kterým obce čelí žalobám.

[číst více na www.pravniprostor.cz](#)

ROLE STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ V PRÁVNÍM STÁTU

Cílem tohoto příspěvku je hovořit o státním zastupitelství v právním státu. Chtěl bych popsat, co státní zastupitelství koná a má konat, proč je jeho role nezastupitelná. Zaměřím se rovněž na judikaturu Ústavního soudu a z ní se pokusím vyvodit určité závěry.

[číst více na www.pravniprostor.cz](#)

PRÁVNÍ PROSTOR – elektronický časopis nakladatelství CODEXIS publishing spol. s r.o., člen skupiny ATLAS GROUP, a redakce právního portálu Právní prostor.cz, jehož provozovatelem je společnost ATLAS consulting spol. s r.o., člen skupiny ATLAS GROUP; www.atlasconsulting.cz, klientse.centrum@atlasgroup.cz, Vystávaní 292/13, Ostrava-Moravská Ostrava, 702 00, tel.: 596 613 333. Vychází jednou za 14 dní. Kontakt na redakci: Ing. Václav Chládek, šéfredaktor, tel.: 603 826 782, chladek@pravniprostor.cz, Ing. Lubomír Brož, obchodní manažer, tel.: 731 422 841, broz@pravniprostor.cz. © Všechna práva vyhrazena. Bez předchozího písemného souhlasu nakladatelství CODEXIS publishing spol. s r.o. člen skupiny ATLAS GROUP je zakázána jakákoliv další publikace, přetištění nebo distribuce (tištěnou i elektronickou formou) jakéhokoliv materiálu nebo části materiálu zveřejněného v tomto elektronickém časopisu. Přihlášení nebo odhlášení elektronického časopisu na klientse.centrum@atlasgroup.cz

ROZHOVOR

...
Nevěřím, že se kvality člověka – soudce poznají během jakéhokoli pohovoru před sebegeniálnější výběrovou komisí. Jen delší působení v nižší justiční funkci ukáže, jaké jsou odborné, pracovní i lidské kvality uchazeče o soudcovskou funkci.

Je soudce solitérem nebo je vnímán spíše jako součást systému?

Soudce je součástí justičního týmu, a to i když rozhoduje jako samosoudce. Smysl soudního rozhodování je nalezení spravedlnosti, jako výsledku spolupráce jednotlivých stupňů soudů. Každý soudní stupeň má v cestě za spravedlností přesně stanovenou roli. Roli vymezenou procesními kodexy.

Jaké důležité vlastnosti by měl soudce mít?

Tak jako každý člověk. Možná s hlubším smyslem pro nezávislost, trpělivost a statečnost.

Domníváte se, že máme po osobnostní a profesní stránce profesionální a kvalitní soudce?

Věřím, že ve většině ano.

Je v dnešní době prostor pro spravedlnost?

Rozhodně.

Během přednášky jste mluvil také o pokoře. Jakou roli hraje, případně by měla hrát, v přístupu soudce k jeho profesi?

Rozhodujete-li o osudech druhých, je pokora „conditio sine qua non“ správného a spravedlivého rozhodnutí. U soudců vyšších stupňů soudů to pak platí nejen ve vztahu k účastníkům řízení, ale také ve vztahu k práci kolegů, soudců nižších stupňů.

Co profese soudce znamená pro Vás?

Myslím, že totéž, co pro většinu kolegů. Je to pro nás lidská i profesní identita.

[celý rozhovor](#)

Hana Treutlerová | redaktorka

CODEXIS® SLEDOVANÉ ČSN

ZJISTĚTE VÍCE

PRÁVNÍ PROSTOR

Chcete si přečíst i starší čísla časopisu PRÁVNÍ PROSTOR?

Staňte se registrovaným uživatelem portálu a získejte přístup do archivu časopisu

ZAREGISTROVAT SE